

משום דהוי קום ועשה כל זמן שלא קרעו, ואי לא הוי מחייב המלביש כי אם אלפני עור' בוודאי לא היה צריך להפשיטו מעליו, מאחר שהוא בעצמו אינו חייב, והלובש שוגג הוא בוודאי הוי עדיף להיות בשב ואל תעשה, ואל יפרשנו משוגג, כמו שכתב הרא"ש, אלא על כרחך דהמלביש חייב, ולכן צריך לקורעו מעליו בשביל שלא יעבור הוא. כן נראה לי נכון, דהרמב"ם לגירסתו מוכח כדבריו, אבל לגירסת הרא"ש שהיא גירסא שלפנינו, לא מוכח כלום. ועיין בטור שכתב דעת הרא"ש באחרונה, ולענין לחייב המלביש, הביא דעת הרמב"ם לחוד.

דאמר רבא דבר תורה אהל שיש בו טפח חלל חוצץ ושאינו בו אינו חוצץ. קא משמע לן רבא בזה, שמדאורייתא אהל שאין בו חלל טפח אינו חוצץ, ולכן גזרינן על רוב ארונות משום מיעוטן ומשום כבוד מלכים שרינן. אבל אי לאו דרבא. הגם דאיכא משנה מפורשת בפרק ג' דאהלות (פ"ג מ"ז) טפח על טפח ברום טפח חוצץ בפני הטומאה, מכל מקום לא הוי סלקא דעתין לגזור רוב אטו מיעוט, כי הייתי אומר טומאה רצוצה גופא באוהל שאין בו חלל טפח אינו אלא מדרבנן, משום הכי הוצרך לכדרבא דטומאה רצוצה דאורייתא. והא דגזרינן הכא גבי ארונות יש בו חלל אטו אין בו חלל, והתם בפרק ג' דאהלות משנה ז' בביב שהוא קמור תחת הבית, אם יש בו טפח וביציאתו טפח, הטומאה בתוכו מה שבבית טהור, ולא גזרינן יש ביציאתו פותח טפח אטו אין ביציאתו טפח, שאני התם דמיירי בכזית מן המת, וכמו שפירש הר"ש שם במתניתין, דדווקא כשאין שם אלא כזית מן המת, דאלו מת שלם או גדול מן הכזית לא הוי סוף טומאה לצאת בפותח טפח, כדמפרש שם במשנה ו'. אם כן התם ליכא למיגזר הא אטו הא, דביציאתו טפח אמרינן סוף טומאה לצאת משם דרך הביב, ולכן חוצץ בפני הטומאה, אבל הכא בארונות שאין דרך להוציא המת משם, ואפילו הכי חוצץ, שפיר יש לגזור אטו אין בו חלל, כן נראה לי ברור, דלא כהפני יהושע שהאריך כאן והניח בתמיה גדולה, ולפי מה שכתבתי, לא קשיא מידי.

ורוב ארונות יש בהן חלל טפח. נקט ארונות לרבותא, דאף על פי שהיו רוב ארונות שיש להן חלל טפח, אפילו הכי גזרו, וכן כתב הרמב"ם פרק י"ב מהלכות טומאת מת (ה"ו) וזה לשונו, ואף על פי שרוב ארונות יש בהן חלל טפח, הואיל ויש שאין בהן חלל טפח, גזרו על כל ארונות שאינן חוצצין עכ"ל. ועיין בצ"ח שהאריך ללא צורך, ודע דהרמב"ם שם מפרש למתניתין בפרק ז' דאהלות, נפש

אמר ליה רב לרבי חייא, נשים במאי זכיין. ונראה לי לפרש, דשאלה זו קאי אמימרא הקודמת, שהבטיחן הקב"ה לנשים יותר מן האנשים, על זה שאל במאי זכיין להיות הבטחתו אליהן יותר מן האנשים, ועל זה השיב כיון שעל ידן מזכין לבעליהן ולבניהן לתלמוד תורה, אם כן כל מה שזכו בעליהן ובניהן, הנשים גרמו, ולכן הבטיחן הקב"ה יותר מלאנשים.

עולמך תראה בחיך. כלומר שתקיים המצות ורצון בוראך, מתוך שמחה, ובוה תוכל לראות בעולם הזה ולהרגיש מה היא הנאה של חיי העולם הבא.

מ"ק פרק היה קורא

פרק שלישי

דף יט:

אמר רב יהודה אמר רב המוצא כלאים בבגדו פושטו אפילו בשוק. ומסקינן בשלהי שמעתין, דאף על גב דכבוד הבריות דוחה לא תעשה שבתורה, היינו דווקא בשב ואל תעשה, מה שאין כן בכלאים, דלבישה הוי מעשה, אף על פי שכבר לבוש מקרי קום ועשה, כיון שצריך לפושטו. וכתב הרמב"ם בהלכות כלאים (פ"י הכ"ט), הרואה כלאים של תורה על חבירו, אפילו הוא בשוק, קורעו מעליו, אפילו הוא רבו שלמדו חכמה. אבל הרא"ש בפרק ט' דנדה בהלכות כלאים (ס"ו) כתב, אף על פי שהמוצא כלאים דאורייתא, פושטו אפילו בשוק, דווקא שהלבוש מוצא בעצמו שהוא מזיד, אבל הרואה כלאים על חבירו, והלבוש אינו יודע, אין צריך לומר לו בשוק, עד שיגיע לביתו, דמשום כבוד הבריות ישתוק ואל יפרשנו משוגג, וכתב הרב בית יוסף ביורה דעה סימן ש"ג דהרמב"ם גרס בשמעתין, המוצא כלאים פושטו ואינו גורס בבגדו, והמוצא כלאים על חבירו קאמר דמפשיט אותו אפילו בשוק, עיין שם. אם כן יש לומר, דהרא"ש גורס כגירסא דידן בבגדו, וקאי על האדם הלבוש בעצמו דווקא.

ועוד כתב הרמב"ם שם בפרק י' הלכה ל"א המלביש את חבירו כלאים אם היה הלובש מזיד, הלובש לוקה והמלביש עובר על 'לפני עור' (ויקרא יט, יד), ואם לא ידע הלובש שהוא כלאים והמלביש מזיד, המלביש לוקה והלובש פטור. והביא הרב בית יוסף תשובת הרא"ש שתמה עליו, וכתב לא ידענא מנין מלקות זה למלביש, ד'לא תלבש' (דברים כב, יא) אלוש קאי, עיין שם בכסף משנה שהמליץ בעדו. ולי נראה דלפי גרסתו בשמעתין, מוכח דחייב המלביש, מדחזינן דחייב הרואה לקפוץ ולקרוע, ואסיקנא